Talousvaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi euroseteleiden ja -metallirahojen laillisen maksuvälineen asemasta (käteisasetus), U 58/2023 vp

Finanssivalvonnan lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Finanssivalvonnalta asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle U 58/2023 vp. Finanssivalvonta kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Finanssivalvonta kannattaa komission käteisasetusehdotuksen tavoitteita selkeyttää eurokäteisen asemaa laillisena maksuvälineenä ja turvata käteisen hyväksyttävyys ja saatavuus. Finanssivalvonta pitää valtioneuvoston U-kirjelmässä esitettyjä kantoja pääosin perusteltuina, mutta kiinnittää kuitenkin erityistä huomiota käteistä koskevan sääntelyn oikeasuhtaisuuden ja kansallisen liikkumavaran tärkeyteen.

Käteisen saatavuus

Käteisen nostaminen kuuluu luottolaitoslaissa (610/2014) säädettyihin kuluttaja-asiakkaille tarjottaviin peruspankkipalveluihin. Finanssivalvonta on seurannut käteisnostopalveluiden saatavuutta laatimissaan selvityksissä peruspankkipalveluiden saatavuudesta ja hinnoittelusta. Finanssivalvonnan arvion mukaan käteisnostopalveluiden saatavuus on ollut Suomessa viime vuosina kokonaisuutena tarkastellen asianmukaisella tasolla, mutta saatavuudessa on eroja eri puolilla Suomea.

Suomessa käteisen käyttö maksuvälineenä on eurooppalaisessa vertailussa vähäistä. Finanssivalvonnan arvion mukaan käteisen käytön merkittävä väheneminen voi johtaa käteisen saatavuuteen liittyviin epävarmuuksiin tulevaisuudessa. Käteinen on kuitenkin edelleen tärkeä maksutapa osalle kansalaisista. Tästä syystä Finanssivalvonta on vuonna 2022 esittänyt valtiovarainministeriölle, että lainsäädännön nykytilaa ja mahdollisia muutostarpeita tulisi arvioida käteisen riittävän saatavuuden varmistamiseksi myös tulevaisuudessa.

Komission käteisasetusehdotuksen yhtenä tavoitteena on varmistaa, että euroalueella kaikilla on riittävät ja tosiasialliset mahdollisuudet saada käteistä. Finanssivalvonta pitää ehdotuksia lähtökohdiltaan ja tavoitteiltaan kannatettavina. Finanssivalvonta kuitenkin painottaa, että käteisen riittävää saatavuutta koskevassa sääntelyssä tulisi pyrkiä

oikeasuhtaisuuteen ottaen huomioon myös käteisen merkittävästi vähentynyt käyttöaste ja käteisen jakelun kustannusvaikutukset.

Käteisen saatavuutta koskevassa sääntelyssä tulee myös huomioida jäsenvaltioiden väliset merkittävät erot maksamisen tavoissa, samoin kuin jäsenvaltioiden maantieteelliset erot. Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että asetus jättää jäsenvaltioille riittävästi kansallista liikkumavaraa. Finanssivalvonta yhtyy valtioneuvoston kantaan ja suhtautuu varauksella ehdotukseen, jossa komissiolle delegoitaisiin päätösvaltaa käteisen saatavuuden turvaamiseksi yksittäisissä jäsenvaltioissa.

Käteisen hyväksyttävyys maksuvälineenä

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan asetusehdotus on käteisen hyväksymisvelvoitteen ja sallittujen poikkeusten osalta tulkinnanvarainen ja asetuksen sisältöä tulisi jatkoneuvotteluissa täsmentää. Sääntelyssä tulisi pyrkiä tasapainoon, jossa huomioidaan kansalaisten tarpeet käteisen käyttöön, mutta myös palveluntarjoajien nykyinen sopimusvapaus sen suhteen, mitä maksutapoja ne haluavat ottaa vastaan.

Muita huomioita

Asetusehdotuksen vaikutukset viranomaisten toimintaan ovat riippuvaisia sääntelyn lopullisista muotoiluista. On kuitenkin oletettavaa, että toteutuessaan uudesta sääntelystä seuraa viranomaisille sekä käteisen saatavuutta että hyväksymistä koskevia uusia seuranta- ja raportointivelvoitteita, joiden vaikutukset eri viranomaisten toimintaan ja resurssitarpeisiin on arvioitava tarkasti myöhemmin.

Sähköisesti allekirjoitettu

FINANSSIVALVONTA

Mylller Marko 91237262F

Marko Myller
vt. osastopäällikkö

Atrila Sanna 91244049D

Sanna Atrila
johtava juristi